

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
กับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2
ชื่อและนามสกุล นายอัครอรหันต์ บานิ่ง
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง

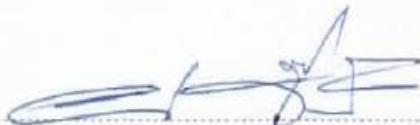
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

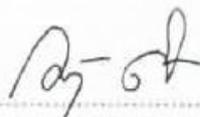
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. ชัยพงษ์ รุ่งงาม)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร จินะวัฒน์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสารานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความ
ผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

ผู้วิจัย นายอับดุลรอห์มัน บานีง **รหัสนักศึกษา** 2502300656 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(บริหารการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแบบพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 (2) ศึกษาระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา
ในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบพฤติกรรมกรรมการบริหาร
ของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2
จำนวนทั้งสิ้น 302 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบบมาตร
ประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยง .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า (1) แบบพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษายะลา เขต 2 ส่วนมากเป็นแบบมีส่วนร่วมและแบบสอนแนะ (2) ความผูกพันของครูที่มีต่อ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (3) ความสัมพันธ์
ระหว่างแบบพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูที่มีต่อ
สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้าง
สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบบพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมมี
ความสัมพันธ์กับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง ($r = .78$) รองลงมาเป็น
แบบพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบมอบอำนาจและแบบสอนแนะมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของ
ครูที่มีต่อสถานศึกษาในระดับปานกลาง ($r = .51$ และ $r = .45$) ส่วนแบบพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบ
สั่งการมีความสัมพันธ์กับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาในระดับน้อย ($r = .34$)

คำสำคัญ แบบพฤติกรรมกรรมการบริหาร ความผูกพัน เขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2

Thesis title: The Relationship between Administration Behaviors of School Administrators and the Commitment of Teachers toward School in Yala Educational Service Area 2

Researcher: Mr. Abdulroman Baneng; **ID:** 2502300615;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Thesis advisors: (1) Dr. Annop Jeenawathana, Assistant Professor;
(2) Dr. Wunlapa Sabaiying, Assistant Professor; **Academic year:** 2010

Abstract

The objectives of this research were to (1) study the administration behavior style of school administrators in Yala Educational Service Area 2; (2) study the level of commitment of teachers toward school in Yala Educational Service Area 2; and (3) study the relationship between administration behavior style of school administrators and commitment of teachers toward school in Yala Educational Service Area 2.

The research sample consisted of 302 teachers and educational personnel in Yala Educational Service Area 2, obtained by stratified random sampling. The research instrument was a 5-scale rating questionnaire, developed by the researcher, with .91 reliability coefficient. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation.

Research findings were (1) the most prevalent administration behavior style of school administrators in Yala Educational Service Area 2 was the participating style, followed by the suggesting style; (2) the overall commitment of teachers toward school in Yala Educational Service Area 2 was at the high level; and (3) the administration behavior style of school administrators had positive relationships with the commitment of teachers toward school in Yala Educational Service Area 2, with the participating style having positive relationship with the commitment of teachers toward school at the rather high level ($r = .78$), to be followed by the delegating style and the suggesting style with the positive relationships with the commitment of teachers toward school at the moderate level ($r = .51$ and $r = .45$ respectively); while the directing style had positive relationship with the commitment of teachers toward school at the low level ($r = .34$).

Keywords: Administration behavior style, Commitment, Yala Educational Service Area 2

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาและอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรถพร จินะวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา สบายยิ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอขอบพระคุณท่านทั้งสองไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายกฤษพร ยื่อระธา ดร.เสาวนิตย์ ทวีสันตนิยน์กุล นางสมบุญ สุวรรณราช นางภรณ์ สุวรักษ์ และนายจำรูญ เรืองขจร ที่กรุณาตรวจพิจารณาเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สนับสนุนทุนการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง ครอบครัว บิดา มารดา ที่ให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ได้ให้โอกาสได้มาเรียนรู้และขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุนให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อับดุลรอห์มัน บานีง

มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
องค์การ	9
พฤติกรรมการบริหาร	23
ความผูกพันต่อองค์การ	36
สภาพการจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	64
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	64
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ปฏิบัติต่อ ผู้ร่วมงาน	73
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา	78
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแบบพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษากับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
สรุปการวิจัย	84
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	106
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ (แบบสอบถาม)	107
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	109
ค ค่าสถิติต่าง ๆ ที่ได้จากงานวิจัย	118
ประวัติผู้วิจัย	127

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	ตารางแสดงความแตกต่างระหว่างพนักงานที่มีความผูกพันต่อองค์กร กับพนักงานที่ไม่มีความผูกพันต่อองค์กร 41
ตารางที่ 2.2	แสดงรูปแบบความผูกพันตามจุดเน้น 43
ตารางที่ 2.3	แสดงข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษายะลา เขต 2 60
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 66
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ 71
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกเป็นรายแบบ 73
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 พฤติกรรมการบริหาร แบบสั่งการ 74
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 พฤติกรรมการบริหาร แบบสอนแนะ 75
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 พฤติกรรมการบริหาร แบบมีส่วนร่วม 76
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 พฤติกรรมการบริหาร แบบมอบอำนาจ 77
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 จำแนกเป็นรายด้าน 78
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ด้านการยอมรับในเป้าหมายขององค์กร 78

สารบัญตาราง(ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ด้านการเต็มใจ ทุ่มเท เสียสละเวลาให้กับ องค์การ	80
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2 ด้านการปรารถนาที่จะดำรงเป็นสมาชิกของ องค์การ	81
ตารางที่ 4.11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบพฤติกรรมการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 2	82

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายขององค์การ	10
ภาพที่ 2.2 ตัวแบบระบบสังคมของเกทเชลส์ - กูบา	25
ภาพที่ 2.3 ตาข่ายการบริหารของเบลคกับมูตัน	26
ภาพที่ 2.4 แบบพื้นฐานพฤติกรรมผู้นำ	28
ภาพที่ 2.5 รูปจำลองของการเป็นผู้นำ 3 มิติ	29
ภาพที่ 2.6 รูปแบบพฤติกรรมผู้นำกับความพร้อมของผู้ตาม	30
ภาพที่ 2.7 แบบจำลองปัจจัยเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การและผลของ ความผูกพันต่อองค์การของสเดียร์	53
ภาพที่ 2.8 แบบจำลองปัจจัยเบื้องต้นที่มีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์การและผลของ ความผูกพันต่อองค์การของเมาว์เคย์ พอร์ตเตอร์ และสเดียร์	54